

ปัญหาขาดแคลนไฟฟ้าในจีน...บั่นทอนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีนและการส่งออกไทย

ประเด็นสำคัญ

- ▶ จีนเผชิญภาวะขาดแคลนไฟฟ้า และหลายมณฑลต้องปันส่วนการใช้ไฟฟ้า โดยกำหนดช่วงเวลาการใช้ไฟฟ้าอย่างเข้มงวด ส่งผลกระทบต่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรม
- ▶ ปัญหาขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าในจีนจะบั่นทอนการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีน ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบโดยตรงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แต่ยังมีแนวโน้มกระทบถึงห่วงโซ่อุปทานการผลิตของโลกเนื่องจากจีนเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าสำคัญของโลก
- ▶ การส่งออกของไทยไปจีนในช่วงที่เหลือของปี 2564 มีแนวโน้มชะลอลดตัวลงตามทิศทางเศรษฐกิจจีน โดยเฉพาะกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลาง ซึ่งจีนนำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตและส่งออ

สถานการณ์ : หลายมณฑลในจีนเผชิญภาวะขาดแคลนไฟฟ้า

- หลายมณฑลในจีนเผชิญภาวะขาดแคลนไฟฟ้า โดยเริ่มจากบริเวณมณฑลจี๋หลิน เหลียวหนิง และเฮย์หลงเจีย ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงมณฑลกว่างตุ้ง ซึ่งเป็นฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมสำคัญของจีน (สัดส่วนการส่งออกราว 1 ใน 4 ของการส่งออกทั้งหมดของจีน) ส่งผลให้รัฐบาลท้องถิ่นต้องมีการจำกัดและปันส่วนการใช้ไฟฟ้าแก่ภาคอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวด โดยมีกรณีจ่ายไฟฟ้าแก่โรงงานบางวันในรอบสัปดาห์ ล่าสุด Bloomberg รายงานว่ามณฑลและเขตปกครองตนเองอย่างน้อย 20 แห่ง ซึ่งคิดเป็นกว่า 66% ของ GDP จีน ประกาศใช้แนวทางการจำกัดและปันส่วนการใช้ไฟฟ้า ควบคุมการผลิต

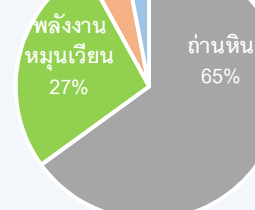
มณฑลและเขตปกครองตนเองที่ได้รับผลกระทบและมีการประกาศจำกัดการใช้ไฟฟ้า
ที่มา : Bloomberg

- ในอุตสาหกรรมที่ใช้ไฟฟ้าในระดับสูง เช่น การผลิตเหล็ก และหลายพื้นที่ประกาศขอความร่วมมือให้ประชาชนประหยัดไฟฟ้าด้วยการงดใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานสูง อาทิ เครื่องทำน้ำอุ่น และไมโครเวฟ ในช่วงเวลาที่ความต้องการใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง (On Peak)

- ปัญหาขาดแคลนไฟฟ้าในจีนเป็นผลจากภาวะ Mismatch ระหว่าง Demand การใช้ไฟฟ้าที่สูงขึ้นต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีน ขณะที่ด้าน Supply การผลิตไฟฟ้าประสบปัญหาขาดแคลนถ่านหินและต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่ปรับขึ้นตามภาวะราคาถ่านหินที่เพิ่มขึ้นสูง โดยถ่านหินเป็นแหล่งเชื้อเพลิงหลักที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของจีน มีสัดส่วนราว 65% ของการผลิตไฟฟ้าในปี 2562 ทั้งนี้ ปัญหาขาดแคลนถ่านหินของจีนมาจาก 2 ปัจจัยสำคัญ คือ 1) นโยบายควบคุมการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของรัฐบาลจีน ภายใต้เป้าหมายการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ให้ได้ภายในปี 2603 ทำให้รัฐบาลควบคุมการใช้พลังงานจากถ่านหิน ตลอดจนลดปริมาณการผลิตถ่านหินและปิดเหมืองถ่านหินหลายแห่งในประเทศ และ 2) รัฐบาลจีนคว่ำบาตรการนำเข้าถ่านหินจากออสเตรเลีย

แหล่งเชื้อเพลิงที่ใช้ผลิตไฟฟ้าในจีนในปี 2562

นิวเคลียร์ 5%
ก๊าซธรรมชาติ 3%

ที่มา : International Energy Agency (IEA)

ตั้งแต่ปลายปี 2563 เนื่องจากข้อพิพาทระหว่างสองประเทศจากการที่ออสเตรเลียเรียกร้องให้นานาชาติตรวจสอบแหล่งที่มาของเชื้อ COVID-19 ซึ่งพุ่งเป้าไปที่จีน รวมทั้งการห้ามใช้เทคโนโลยี 5G ของจีน ทั้งนี้ ออสเตรเลียเป็นแหล่งนำเข้าถ่านหินสำคัญอันดับ 1 ของจีน โดยมีสัดส่วนราว 48% ของมูลค่านำเข้าถ่านหินทั้งหมดของจีนในปี 2563

ความคิดเห็นฝ่ายวิจัยธุรกิจ

ปัญหาขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าในจีนจะบั่นทอนการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีน ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตรงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีน แต่ยังมีแนวโน้มกระทบถึงห่วงโซ่อุปทานการผลิตของโลก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลกระทบต่อจีน : เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มฟื้นตัวต่ำกว่าคาดการณ์เดิม

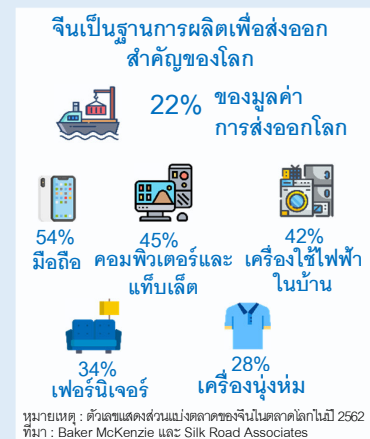
- การขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคอุตสาหกรรมของจีน โดยคาดว่าจะเริ่มเห็นสัญญาณการชะลอตัวจากดัชนี PMI ในเดือน ก.ย. 2564 ที่มีแนวโน้มต่ำกว่าระดับ 50 (สะท้อนว่าภาคการผลิตหดตัว) ซึ่งจะซ้ำเติมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีนต่อไปเนื่องจากปัญหาการชะลอตัวในภาคอสังหาริมทรัพย์และปัญหาหนี้ Evergrande โดยล่าสุด Goldman Sachs และ Nomura ได้ปรับลดคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจจีนปี 2564 ลง 0.4% และ 0.5% ตามลำดับ

คาดการณ์เศรษฐกิจจีนปี 2564	คาดการณ์เศรษฐกิจจีนปี 2564	
	เดิม	ใหม่
Goldman Sachs	8.2%	7.8% ↓ 0.4
Nomura	8.2%	7.7% ↓ 0.5

- สถานการณ์ขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าในจีนมีแนวโน้มยืดเยื้อ ทั้งนี้ แม้ทางการจีนเร่งปรับโครงสร้างด้านพลังงานเพื่อลดการใช้พลังงานจากถ่านหิน โดยการเร่งลงทุนโครงการพลังงานหมุนเวียนของรัฐบาล แต่ก็ยังต้องใช้เวลานานในการก่อสร้างโครงการ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้เร่งเจรจาเพื่อหาแหล่งซัพพลายเออร์ถ่านหินรายใหม่ในประเทศผู้ผลิตสำคัญของโลก อาทิ อินโดนีเซีย และมองโกเลีย แต่การหาแหล่งซัพพลายเออร์ถ่านหินจำนวนมากเพื่อทดแทนออสเตรเลีย จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาเช่นกัน ทำให้คาดการณ์ว่าสถานการณ์ขาดแคลนไฟฟ้าในจีนจะยืดเยื้อและยังไม่คลี่คลายลงอย่างน้อยจนถึงสิ้นปี 2564

ประเด็นที่ต้องติดตาม

- การขาดแคลนไฟฟ้าในจีนเพิ่มแรงกดดันต่อห่วงโซ่อุปทานโลกเนื่องจากจีนเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าสำคัญของโลก ซึ่งจะซ้ำเติมปัญหาการขาดตู้คอนเทนเนอร์และปัญหาการขาดแคลนชิปของโลก โดยปัจจุบันซัพพลายเออร์ของบริษัทผู้ผลิตสินค้าชั้นนำของโลกเริ่มได้รับผลกระทบจากมาตรการหยุดจ่ายไฟฟ้าในบางวันแล้ว อาทิ บริษัท Eson Precision Engineering บริษัทในเครือ Foxconn ซึ่งเป็นซัพพลายเออร์สำคัญของ Apple และ Tesla ประกาศว่าต้องระงับการผลิตชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 26 ก.ย. ถึงวันที่ 1 ต.ค. 2564 เช่นเดียวกับบริษัท Unimicron Technology ซึ่งเป็นซัพพลายเออร์ให้ Apple ต้องหยุดการผลิตในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน

- ผลกระทบต่อไทย : การส่งออกของไทยไปจีนมีแนวโน้มชะลอตัวลงตามทิศทางเศรษฐกิจจีน โดยเฉพาะกลุ่มวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง อาทิ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ และแผงวงจรไฟฟ้า ซึ่งจีนนำเข้าไปผลิต/ประกอบและส่งออก ทั้งนี้ ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2564 การส่งออกของไทยไปจีนฟื้นตัวเป็นลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกขยายตัว (Y-o-Y) สูงถึง 28% มากกว่าการส่งออกไทยโดยรวมที่ขยายตัวราว 15% และเป็นปัจจัยที่ช่วยพยุงเศรษฐกิจไทยที่กำลังเผชิญ COVID-19